บทคัดย่อ

โครงการวิจัย "เครือข่ายการวิจารณ์: การวิจัยและการพัฒนา" มีวัตถุประสงค์เพื่อประมวลและ วิเคราะห์เครือข่าย (Compendium of Networks) นักวิจารณ์และผู้สนใจการวิจารณ์ศิลปะ ทั้งในระดับบุคคล กลุ่มบุคคล และสถาบันในประเทศไทย ศึกษาและทดลองกรณีตัวอย่างเพื่อหาศักยภาพของเครือข่ายการวิจารณ์ ศิลปะ โดยใช้วิธีสำรวจและวิเคราะห์โครงสร้างเครือข่ายและองค์ความรู้การวิจารณ์ศิลปะ สัมภาษณ์ผู้รู้ และสร้าง กิจกรรมส่งเสริมเครือข่ายการวิจารณ์ศิลปะ

ผลการวิจัยพบว่า เครือข่ายการวิจารณ์ศิลปะพบได้ในทั้งในพื้นที่โลกจริงและโลกเสมือนจริง ลักษณะการเชื่อมโยงบนทั้งสองพื้นที่มีความแตกต่างกันไปในแต่ละสาขา โดยเครือข่ายการวิจารณ์ศิลปะโดยตรง ซึ่งหมายถึงเครือข่ายที่ทำงานประเมินคุณค่างานโดยใช้การถ่ายทอดทางมุขปาฐะหรือลายลักษณ์นั้นมีน้อยมาก และไม่พบในสาขาสังคีตศิลป์เลย แต่เมื่อได้ขยายคำจำกัดความของรูปแบบการวิจารณ์ ให้รวมไปถึงการวิจารณ์ ทางอวัจนภาษาและกิจกรรมสนับสนุน ก็พบเครือข่ายทางการวิจารณ์มากขึ้น ส่วนใหญ่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร หรือปริมณฑล โดยมีเครือข่ายในภูมิภาคน้อยมากแทบทุกสาขา

ลักษณะความสัมพันธ์ของเครือข่ายมีทั้งระดับบุคคล กลุ่มบุคคล และสถาบัน โดยเครือข่ายที่เกิดจาก บุคคลหรือกลุ่มบุคคลขนาดเล็ก เป็นฟันเฟืองสำคัญที่จะนำไปสู่การวิจารณ์ให้เกิดขึ้นได้มากที่สุด ในปัจจุบันการ สร้างเครือข่ายมิได้เกิดขึ้นเฉพาะในแต่ละสาขาเท่านั้น แต่ยังได้มีการสร้างเครือข่ายข้ามสายศิลปะ และข้าม ประเทศอีกด้วย

ปัจจัยที่ทำให้เกิดเครือข่ายนั้น มีทั้งเกิดจากการมีเป้าประสงค์ร่วมกัน เกิดจากวัฒนธรรม เทคโนโลยี และ เฉพาะการ นอกจากนี้ยังพบว่า เครือข่ายนอกจากจะมีประโยชน์ต่อการวิจารณ์แล้ว บางครั้งก็เกิดผลกระทบเชิง ลบต่อผู้ที่อยู่นอกเครือข่ายนั้นด้วย

ABSTRACT

This research project, "Networking of Criticism : Research and Development" is aimed at identifying, compiling and analysing a compendium of networks of criticism at the levels of individuals, groups and institutions in Thailand. It also explores and proposes model groups that forge criticism networks most efficiently. The methodologies include surveying these networks and analyzing their structures, body of knowledge accumulate and resultant theories, as well as interviews and conduct of, and participation in, related activities.

The study shows that networks of criticism in Thailand are found both in the real and virtual worlds, with varying modes of connectivity, depending on the respective artistic fields. Direct criticism, meaning verbal and written criticism, is rare in most artistic domains, and there appears to be none at all in Thai classical music. Nevertheless, if the forms of criticism are flexible enough to include non-verbal criticism and related activities, networks can be found, especially in the area of Bangkok and its vicinities rather than in the rural areas.

Networks of criticism are connected at the levels of individuals, groups and institutions. Personal and small group networks are more effective in building up the culture of criticism of the arts. At present, networks cut across boundaries of individual art forms and link up beyond cultural and national frontiers.

Criticism networks may share common objectives and come into being by design, by culture, by technology or by crisis. Apart from contributing constructively to the development

of criticism, it must be admitted that networks can also prove to be counterproductive in excluding those not directly involved.